

Theologie a filosofie

„Nebývát pak okovaným smykem mlácena vika, aniž kolem vozním po kmínu se vůkol jezdí; neboť holí vytlouka se vika, a kmín prutem. Ale pšenice mlácena bývá; ač i té ne vždycky toliko mládí sedlák, aniž ji roztlačuje kolem vozu svého, ani o zuby jeho k zetření přivodí.“ (Iz. 28, 27–28)

V letním semestru 1949/50 bude přednáše profesor Hromádka na toto thema studentům Husovy bohoslovecké fakulty. Budou to přednášky nesporně velmi důležité; uvidíme, jak Hromádka změnil své názory od té doby, co vyšlo jeho *Křesťanství v myšlení a životě*. Připomeňme si některé z jeho starších myšlenek a sledujme pak, jak se změnila jejich podoba.

„Problém reformační filosofie je dnes základní otázkou protestantské theologie.“

„Reformace znamená očistu evangelia, ale filosoficky nedzolala starých motivů myšlenkových.“

„Reformace se nikdy nevzdala kladného vztahu k myšlenkovému zpracování víry, ovšem s výhradou, že tím nebude zastřen poslední důvod víry a spasení z Boží milosti. Ale protože neměla adekvátní filosofie, nabídla se brzy scholastická filosofie za její pomocnici.“

„Reformace neznala filosofie, která by byla adekvátní jejímu vnitřnímu obsahu.“

„Biblická koncepce Boha, člověka a světa čekala od počátku dějin křesťanských na své filosofické zpracování, ale nedošlo k tomu. Křesťanství zvítězilo v dogmatě a ve víře v církvi nad atnickou spekulací a metafysikou, ale ve vlastním myšlení filosofickém a teologickém používalo stále filosofických a metafysických principů antických.“

„V myšlení reformačním byly sice předpoklady pro novou koncepci filosofickou, podstatně odlišnou od filosofie antické i středověké; reformační víra dává náměty a směr k nové metafysice vsutku křesťanské.“

Je dobře známo, že zvláště dogmatika se neobejde bez filosofických berel. Chce se bez nich obejít Hromádka? Ne-li, jak se vyhne oněm antickým principům? Pokusí se alespoň o řešení nebo prostě použije opět nějaké cizí filosofie?

Kdo dobře dává pozor, pozná za Hromádkou-theologem Hromádku-filosofa, který platí svou daň filosofickému (a často i náladovému) existencialismu. Tady budeme dávat zvláštní pozor, nebude-li Hromádka chtít vydávat existencialismus za „adekvátní protestantskou filosofii“. Bude také třeba podrobit rozboru – a kritickému rozboru! – celou dialektickou theologii.